

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Kül-monostorutca 181. szám.

Megjelen a lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelben. Ára évfolyamra 3 ft. o. é.
Hirdetési ár: 5 hasábos sorért 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr., 3-ör 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.
A nyilvántartási czikkok sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez czímzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Kőszepetosa, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési felhívás

K. KÖZLÖNY

július—decemb. folyamára.

A „K. Közlöny“ előfizetési ára:

Félévre 6 forint o. ért.

Évfolyamra 3 „ „ „ „

Tisztelt előfizetőink az előfizetési pénzeket kiadónk STEIN JÁNOSHOZ (bel-középutca Stein könyvkereskedése) méltóztatassal beküldeni, hol a pontos számküldésről gondoskodva van.

A „K. Közlöny“ szerkesztősége.

A császári manifestum, melynek kivonatát már múlt számunkban közöltük, szóról szóra következőleg hangzik:

Népeimhez!

A béke művének közepette, melyet a végből kezdeményeztem, hogy egy oly alkotmányos alakulás alapjait fektessék le, mely az összbírodalom egységét s hatalmi állását megszilárdítsa, az egyes országok és népek számára pedig a szabad belfejlődést biztosítsa, uralkodói tisztet egész haderőmet fegyverre szólítanom parancsolám.

A birodalom határain, délnek s észak felé két szövetkezett ellenség seregei oly célból sorakoznak, hogy Austria európai hatalmi állását megingsassák.

Egyiküknek sem adtam okot a háborúra. A mindenható isten bizonyoságom, hogy legelőször a szentebb uralkodói kötelemem tekintem népeim számára a béke áldásait megörzeni, s hogy e kötelemet híven teljesíteni törekedtem.

De az ellenséges hatalmak egyike irtggyre nem szorult. Birodalmam egyes részeire irányított erőszakos foglalási vágyában a kedvező pillanatot tekintve a háború indokál.

Hű és vitéz hadseregem egy része két év előtt a most velünk ellenségesként szemközt álló porosz sereggel szövetkezve az északi tenger partvidékére vonult.

E szövetségre Poroszországgal a végből léptem, hogy szerződés szerinti jogokat megörjök, egy német népfajt ortalmaznak, egy elkerülhetlen háború siralmait legszűkebb határok közé korlátozzam, s az európai béke fenntartására kiválólag hivatalva volt két közép-európai nagyhatalmasság benső frigyessülése által, saját birodalmam, Németország s egész Európa érdekében a tartós béke biztosítását megnyerhessem.

Hódítások nem feleltek szándokomban s önzéstelenül, lépvén szövetségre Poroszországgal, a békekötéskor Magam számára semminemű előnyt nem kerestem. Ausztriának be nem számíthatók ama szerencsétlen sajátos bonyodalmak, melyek Poroszország hasonló önzéstelensége esetén soha föl nem merülhetek s hasonló szövetséghű szellemmel rögtön kiegyenlíthetők lettek volna.

E bonyodalmak önző czélok valósíthatása végett idéztettek elő, s ugyanazért kormányom által békés uton meg nem oldathattak.

Ekként mindinkább növekvék a helyzet komolysága. De még akkor is, midőn a két ellenséges államban köztudomású hadi előkészületek teteltek, s mind világosabban nyilvánult kölcsönös egyetértésük, mely csak birodalmam ellen intézendő közös támadás czélzata által volt indokolható — uralkodói tisztet érzetében népeim becsületével s jólétével összeférő minden engedményre készen — a teljes béke állapotán nem változtattam.

De midőn tapasztaltam kellett, hogy további késedelmezés által az ellenséges támadások hatályos megörjölése s ekként birodalmam biztonsága is veszélyeztetnék — a hadikészületekkel válhatlanul kapcsolatos nehéz áldozatokra el kelle magamat határoznom.

Békeszeretetémetnek kormányom által kifejezett biztosítására, az egyidejű kölcsönös lefegyverzési készség iránt ismételve tett nyilatkozatokra Poroszország oly viszonykövetelésekkel válaszolt, melyek teljesítése által birodalmam becsülete s biztonsága lett volna kockázttatva.

Poroszország az előleges teljes lefegyverzést nemcsak önmaga, hanem Olaszországban birodalmam határain táborozó ellenséges hatalom irányában is követelte, melynek békeszeretetére nézve mi biztosítékot sem nyújtott és nem is nyújthatott.

A berezegségek kérdésére nézve Poroszországgal folytatott tárgyalások mindinkább annak tüntették föl bizonyítékait, hogy e kérdés — Austria tekintélyének, Németország s a berezegségek jogai s érdekeinek megfelelő megoldása — Poroszország

nyilvános erőhatalmi s hódítási politikája mellett vele egyetértőleg nem eszközölhető.

A tárgyalások megszakítottak, az egész ügy a német szövetség ellátása alá bocsáttatott, s egyszerűsind Holstein törvényes képviselői egybehívtak.

A veszélyes harci bonyodalmaknál fogva Francia, Angol- és Oroszország indították érezték magukat kormányomból is oly közös tanácskozássokbani részvétel iránti felhívást intézni, melyeknek céljuk a béke fenntartása leendett. Kormányom abbéli czélzatomnak megfelelő, hogy a béke népeim javára lehetőleg megöriztessék, a részvételt meg nem tagadta, hanem beleegyezését azon határozott előfeltételhez kötötte, hogy a kiegyenlítési kísérletek kiindulási pontjául az európai súlyegyet s Austria jogait veszélyeztethető mellékérdekek által magokat vezéreltetni ne engedjék.

Ha ezen természetesen előfeltételeken már a békétárgyalás kísérlete is meghiusult, ez azt bizonyítja, hogy magok a tárgyalások a béke fenntartására s megszilárdítására soha nem vezethettek volna.

A legújabb események, czáfolhatlanul igazolják, hogy Poroszország most már a jogot nyílt erőszak által helyettesíti. Poroszország végzetesen fokozott dicsvágyát nem tekinté többé Austria — nem az egész német nemzet jogai s becsülete által korlátozottnak. Porosz seregek nyomultak Holsteinba — a császári helytartó által egybehívott rendi gyűlés erőszakosan eloszlatott — a bécsi békekötés által közösen Austria s Poroszországra ruházott kormánybatalom Holsteinban kizárólag Poroszország számára vétetett igénybe, s az osztrák ország a tiszteses tulerő előtti hátrálásra kényszerült.

Midőn a német szövetség ezen eljárást szerződésseleres önkénynek tekintve, Austria indítványa folytán a szövetségi haderő mozgósítását elhatározza, Poroszország, mely magát a német érdekek vezérképviselőjeként szereti dícsőitenni, ragadta vezető cselekvési irányzatában végletekre ragadtatott. A német nemzeti kötelekeket széttepvé, a szövetségből kilépését nyilvánította, a német kormányoktól egy ugynevezett reformterv elfogadását követelte, mely Németország felosztását valósíítja, s a szövetséghű uralkodók ellen katonai hatalommal lépett fel.

Ekként a legsiralmasabb háború — németeknek németek elleni harcza elkerülhetetlenné lön. Azokat, kik e harc okozói a történelem s az örök mindenható isten bírósége elé idézem, hogy adjanak számot ama szerencsétlenségekről, melyekkel egyesek, családok, vidékek és országok sújtatni fognak.

E harcra azon bizalommal kelek, melyet az igazságos ügy érzete nyújt — kelek tudatával egy nagy birodalom hatalmának, melynek fejedelme s népei csak egy eszmétől, ügyöknél jogosultságától vannak áthatva — bátor szívvél, vitéz, harcedzett hadseregem szemlélésénél, melyen Austria ellenének ereje, mint egy erős védgáton, elporlani fog — s bizva hű népeimbe, melyek egyetértve, elszántan s áldozatkészséggel tekintenek Felém.

A hazafini lelkesedés tiszta lángja egyaránt lobog fel birodalmam messze vidékein; örömmel siettek a beszóllított harcra; a hadsereg soraiba; önkéntesek kínálkoznak hadi szolgálatra, néhány legközelebből veszélyezett országom egész fegyverképes lakossága harcra készül, s a legnemesebb áldozatkészség siet a bekövetkezendő szenvedés enyhítésére, a hadsereg szükségleteinek fedezésére. Egy érztelt lelkesíti országaim s tartományaim lakosait — az érdekegység, az egyetértésükön alapuló hatalom, s egy ily hallatlan jogsérelem fölötti botránkozás érzete.

Készeresen fájalom, hogy a belviszonyok alkotmányos rendezésének műve annyira még nem haladt, miszerint e komoly, de egyszersmind magasztos pillanatban összes népeim képviselői trónom körül sorakozhatnának. E támaszt jelenleg nélkülözöm kell, de uralkodói kötelemem által indíttatva annál szilárdabban vagyok elköteleve, hogy azt birodalmam számára örök időkre biztosítsam.

E harcban nem elszigetelten fogunk állani. Németország fejedelmei és népei érzik szabadságuk és függetlenségük veszélyeit, mik őket azon hatalmasság részéről fenyegetik, mely cselekvényeiben jog- és méltányosságra minden tekintet nélkül egyedül terjeszkedési vágyának önző czélzata által vezéreltetik; tudják ők, hogy Ausztriában e legfőbb javaiknak minő menhelyét, mily támaszt találják a német szövetség hatalmának s területi épségének.

Valamint Mi, egy német szövetségségei véreink is fegyverben állanak a legszentebb jogokért, melyeknek védelmére a népek hivatva vannak. A fegyvert kezünkbe kényszeríték. Legyen tehát! Most midőn fegyverhez nyúltunk, nem szabad azt előbb leraknunk, mig nem birodalmam s a német szövetségi

államok számára a szabad belfejlődés biztosítsa s európai hatalmi állásuk újabban megszilárdítsa leend.

De ne csupán egyetértésünkre s örönkre legyen bizalmunk s reményünk fektetve, En a reményt és bizalmat egy felsőbb Lényre is fektetem, a Mindenható igazságos istenre, kinek Háza, keletkezése óta hű szolgálja vala, Ki azokat el nem hagyja, kik igazságos ügyökben Ö benne helyezik bizalmukat. Hozzá akarok segítségért és győzelemért folyamodni, s felhívom népeimet, hogy imáikat az enyémekkel egyesítsék.

Kelt birodalmi fő- és székvárosomban Bécsben, Szentivánhó tizenhetedik napján, ezer nyolczszáz hatvanhatodik évben.

Ferencz József s. k.

Austria pártja Németországban.

E párt jelentősége kitűnt, midőn június 14-én Frankfurtban megtörtént a szavazás Austria azon indítványa felett, miszerint a szövetségi hadsereg Poroszország ellen azonnal mozgósítandó.

A német szövetség, a szavazatok számát illetőleg, tudomás szerint XVII curiára van osztva. Ebből most egy, Holstein-Lauenburg hiányzik, Baden (VII. curia) pedig nem szavazott; így tulajdonképpen csak 15 curia vett részt az osztrák indítvány fölötti szavazásban.

Az osztrák indítvány ellen szavaztak: Poroszország (II. curia); Limburg-Luxemburg (XI. c.); a thüringiai hercegségek: Szász-Weimar, Meiningen, Altenburg és Coburg-Gotha (XII. c.); Mecklenburg-Strelitz és Mecklenburg-Schwerin (XIV. c.); Oldenburg, Anhalt és két Rudolstadt (XV. c.); Lübeck, Breme, Hamburg, Frankfurt szabad városok (XVII. curia.)

Az osztrák indítvány mellett szavaztak: Austria (I. c.); Bajorország III. c.); Szászország (IV. c.); Hannovera (V. c.); Würtemberg (VI. c.); Kurhessen (VIII. c.); Hessen-Darmstadt (XI. c.); Nassau, Braunschweig (XIII. c.); Liechtenstein, Waldeck, két Reuss, Schaumburg-Lippe és Lippe-Deimold (XVI. c.).

A német szövetség ezen szavazása Ausztriának a szövetségi hadjuttalékok mozgósítására vonatkozó indítványa felett, ugy hiszik, nagy erkölcsi benyomást okozand, mely teljesen független azon körülménytől, vajlon sikertelendő e határozatot azonnal foganatosítani, és vajlon némely hadjuttalékok nem akkor lesznek-e hajlandók a csatarendbe belépni, midőn a munka nagyobb része már megtétetett. De azonfelül e cselekmény katonai jelentősége is sokat nyom a mérlegben.

Az indítványnak megfelelőleg, a határozat lényegében az 1. 2. 3. 7. 8. 9. és 10-dik szövetségi hadtestek és az ezekhez tartozó tartalék-osztályok és pótsereg mozgósítására vonatkozik. E tiz hadtest jelen létszáma 553,028 ember (426,635 főnyi gyalogság, 69,219 f. lovasság, 50,254 f. tüzérség, 6921 f. mérnök- és árkász-csapatok.) Ebből először is a három porosz hadtest (4. 5. és 6-dik számú hadtest) levonandó, melyekre a mozgósítási határozat természetesen nem terjed ki. Ezek létszáma 147,170 ember; nélkülük a mozgósított szövetségi hadsereg hét hadtestben 405,858 főből fog állani, ide számítva az (1. 2. 3. számú) három osztrák szövetségi hadtestet. Ez utóbbiak létszáma 173,841 ember, mely összegge fennebbi 405,858-ból levonatván, marad 232,017 ember, mint azon haderő, mely a szövetségi mozgósítás által elvileg Austria ügyének támogatására szolgál.

De tetteleg a dolog kevésbé kedvezően áll. Helyes okból feltehetni, miszerint ama német szövetségi államok, melyek a 14-kén Frankfurtban végbement szavazásnál kisebbségben maradtak, vagy Poroszország hatalmi körében fekszenek, a mozgósítási határozatot nem fogják foganatosítani, részint mivel nem akarják, részint mivel Poroszország által gátoltatnak, mely ellenkezőleg a maga számára veszi igénybe illető hadjuttalékaikat.

Nagyobb biztonsággal csupán arra lehet számítani, hogy Bajorország, Würtemberg, Hannovera, Szászország, valószínűleg Baden is, továbbá Hessen-Darmstadt, Kurhessen és Nassau hadjuttalékaikat kisebb-nagyobb határidő alatt a Bund rendelkezésére helyezik.

	gyalog.	lovas.	tüzérs.	mérnök.
Bajorország állit	49,418	8,152	6,766	925 emb.
Würtemberg "	19,219	3,199	2,790	377 "
Hannovera "	18,690	2,992	2,011	240 "
Szászország "	17,344	2,750	1,586	220 "
Baden "	13,382	2,291	2,477	184 "
Hessen-Darmst. "	8,878	1,426	946	113 "
Kurhessen "	8,201	1,301	806	105 "
Nassau "	6,036	17	586	78 "
Összesen:	141,168	22,129	18,058	2242 emb.

A Bundnak benyújtott mozgósítási indítvány által tehát Austria hadereje a fentebbi felleveések alapul vétele mellett közel 200,000 emberrel, vagy pontosan véve 183,607 emberrel fog szaporodni. Ez igen tekintélyes szám. Ehez járul még, hogy a középállamok segélycsapataikat valószínűleg a rendes hadjuttalékok tetemesen föllunuló létszámban fogják kiállítani.

A francia császár levele.

Már multkor föczikkunkban kiemeltük, hogy részünkről e levél jelentőségét Ausztriára nézve inkább baljóslatnak, mint megnyugtatónak találjuk, s imé hasonló értelmű felfogás nyilvánul más lapok utólagosan vett közleményeiben is.

A „Bank u. Handels Ztg.“-nak Párisból jun. 12-ről ezt írják:

A császárnak Drouin de Lhuyshez intézett levele, melyet Rouher államminister a törvényhozó testület mai ülésében felolvasott, a legnagyobb hatást idézte elő. Poroszországgal Austria ellen kötött szövetségi bizonyítékának tekintetik az. Senki se kétfélebbé, hogy Franciaország Velenczének Olaszországhoz csatoltatását most már a követelések első sorába fogja állítani, hogy Poroszországnak Austria elleni közreműködése Németországban nagyobbó elismerésének az ára, s hogy Franciaország maga részére határkijavításokat s a bécsi szerződések mindazon szabványainak teljes mellőzését követeli, melyek a napoleoni dynastia biztosított fennmaradásának folyását utjának állnak. Annál nagyobb jelentőségű a császár ezen nyilatkozása, minthogy világosság s kétértelműség tekintetében tultesz minden eddig töle kibocsátott ilyenmű okmányon. Az eddigiek csaknem mindnyájától abban különbözik, hogy kerlt minden mysticus oraculum-szerűséget, s nagyon értelmesen áll elő a napoleoni politika czéljaival; e tekintetben csak az auxerre-i beszéd állítható ezen levél mellé, s teljességgel nincs miért kétkelni, hogy minden olvasó ilyen hatását érzi. Most már mindenesetre tudjuk, hányadán vagyunk azzal a francia semlegességgel, a mely minden beavatkozástól vissza akarja magát tartani, hanem csak Velenczének Olaszország részére s kárpótlás mellett történendő átengedését nagyon értelmesen kívánja, a nemzetiségek kérdését legközelebb Austria ellen — Dániára való újmutatással — tehát egyszersmind Poroszországnak is szóló elég érthető intellemmel, ismét visszahozza Európa gyenge emlékezetébe, s végre a „gyűlölt“ 1815-diki szerződések sztrét második ízben teszi ki az ajtó elé, rövid néhány hét leforgása alatt.

A „Nat. Ztg.“-nak Párisból ugyancsak június 12-ről írják: A császár Drouin de Lhuys urhoz intézett levelében annyi nyíltsággal, a mennyit a jelen homályos és bonyolódott viszonyok engednek, fejezi ki nézeteit a nemzetiségi és területi kérdésekre nézve, melyek jelenleg a világot mozgásban tartják. Tartózkodás nélkül kimondja Ausztriának szemébe, hogy ha ő Dániát el tudta háborúval árasztani a német nemzetiség nevében, igazságosnak látszik, hogy most ne nézze le ugyanezen elvet Olaszországban. A semleges hatalmak közötti jó egyetértés hangsúlyozása arra való, hogy az állítólagos osztrák-porosz szövetség meg legyen vele czáfolva. Az 1815-diki szerződések újból megtámadtatnak, de szelidebb modorban, mint Auxerreben történt, s világosan kimondatik, hogy Franciaországnak nem lehet az kedve ellenére, ha a német nép ezen szerződések miatt nem talál elégséges tért nemzeti törekvéseinek kifejlesztésére. A várható semlegesség marad a program, a mig Franciaország érdekei veszélyben nem forognak. Azonban Franciaország erkölcsi befolyásának hatálya nem állítatik kétségen kívülnek, s a fegyveres beavatkozás lehetősége se záratik ki. Egészben véve ezen okmányból jól átgondolt általános tervre lehet következtetést vonni, s mondják, hogy a törvényhozó testületre gyakorlott hatása is ilyenmű vala.

A porosz reformterv.

A hirdett porosz reformterv, melyet a német szövetségi kormányokhoz Berlinből megküldtek, szó szerint következő czikkekből áll:

1. cikk. A szövetségi terület azon államokból áll, melyek eddig a szövetség tagjai voltak, kivéve az osztrák császári és a németalföldi királyi részeket.

2. cikk. A szövetség törvényhozó hatalmát azon körben, mely ennek alávetett, a szövetség-

gyűlés gyakorolja, közösen egy időszakonként egybehívandó nemzeti képvisellel. A határozatok érvényére a szövetséggyűlés többségének egyetértése a népképviselő többségével szükséges és elegendő.

3. cikk. A szövetséggyűlés alakítása a szövetségi kormányok közt és az april 9-diki porosz javaslat értelmében egybehívandó parlamenttel lesz tárgyalandó. Míg ez meg nem történt, fennmarad azon szavazatarány, mely az eddigi szövetséggyűlésen érvényes volt.

4. cikk. A nemzeti képviselőt az 1849. évi april 12-diki birodalmi választótörvény határozatai szerint végrehajtandó direct. választások útján alkikittatik.

6. cikk. A szövetségi hatalom törvényhozási és föfelügyeleti körébe a következő ügyek esnek: 1) Vám- és kereskedelmi törvényhozás; 2) a mérték-, pénz- és súlyrendszer rendezése, valamint az alappal bíró vagy avval nem bíró papírpénz kibocsátásáról szóló alapelvek meghatározása; 3) általános határozatok a bankügyben; 4) föltalálási szabadalmak; 5) a szellemi tulajdon védelme; 6) határozatok a szabad költözés az illetőségi és telepítési viszonyok, az iparjog, colonisatio és nem-német országokba kivándorlás ügyében; 7) a külföldi német kereskedés, a tengeri hajózás és lobogók közös védelmének rendszeresítése, és egy közös, a szövetség által ellátandó consularis képviselőség rendezése; 8) az összes német vasutúgy a honvédelem és közforgalom érdekében; 9) a többi állammal közös vízi utakon való közlekedés, a folyó és más vízi vámok; 10) a posta- és távírdalgy; 11) a közös polgári perrendtartás és a közös csődeljárás.

7. cikk. A szövetségi hatalomnak joga van háborút izenni, békét, valamint szövetségeket és szerződéseket kötni és a szövetséget nemzetjogilag képviselve, követeket nevezni és fogadni. A szövetségi terület ellenséges megszállása vagy a tengerpartok megtámadása esetében mindenestre meg kell történnie a háborúizetésnek; más esetekben szükséges, hogy a szövetségterületi lakosság legalább kétharmadának souverainjei a háborúizetbe beleegyezzenek.

8. cikk. A szövetségi hadi tengerészete a szükséges kikötői és hajózási építkezésekkel együtt a következő elvek szerint fog felállítani: Az északi és keleti tenger hadi tengerészete egységes és pedig porosz főparancsnokság alatt áll. A tisztek és hivatalnokok kinevezésében a tengeremléki államok külön egyezkedés alapján vesznek részt.

A kieli és Jahde kikötők szövetségi hadi kikötővé válnak. A hadi tengerészet és az azzal kapcsolatban lévő intézetek megalapításához és fenntartásához az egyes államok néppességek arányában fognak hozzájárulni a tengeremléki államok kereskedelmi tengerészetének hajóterheire mért többlet fog kivettetni. Ez elvek alapján, egyezkedés útján megállapítatik a szövetségi tengerészet költségvetése. A szövetségi hadi tengerészethez szükséges tengerészek és legénység fogadását a törvény intézkedik majd, mely az egyes tengeremléki államokra egyszersmind azon kötelezettséget fogja róni, hogy a szükséglet fedezéséhez kereskedelmi tengerészetük teher nagyságához képest járuljanak. Ugyanazon törvény meg fogja állapítani azon mértéket is, mely szerint a tengerészethez állított legénység a szövetségi szárazföldi hadsereghez állítandó legénység számába betűndandó lesz.

9. cikk. A szövetség szárazföldi hadserege két szövetségi hadseregbe oszlik: az északi és déli hadsereg. Háború és béke idején is a porosz király ő felsége szövetségi főparancsnoka az északi hadseregnek, a bajor király ő felsége pedig a déli hadsereg szövetségi főparancsnoka. Mindenik szövetségi fővezérnek joga és kötelessége gondoskodni arról, hogy az általa vezényelt szövetségi hadseregben a szövetség határozata által megállapított contingensek teljes számmal és harcuképesen meglegyenek, hogy a szervezetben, alakulásban, fegyverzetben és vezényletben, továbbá mind a legénységek kiképezésében, mind a tisztek képességében a szükséges egység helyre legyen állítva. Mindenben egyező előleges kiképzettség felvétele mellett illető contingense határaig minden kormány-nak joga van a tiszteket kinevezni. Azon parancsnokságokat, melyek alatt több áll egy contingens-nél, a szövetségi fővezér tölti be. E parancsnokságoknak békében és minden időben betöltve s teljes működésben kell lenniük azon seregfelosztás szerint, mely még eddig a porosz és illetőleg bajor hadseregben létezik, úgy, hogy minden 3 zászlóalj-nál egy ezredparancsnok, legfeljebb 3 ezrednél egy dandárparancsnok, minden 2 dandárnál egy osztályparancsnok és a szövetségi hadsereg minden hadtesténél egy hadi főparancsnok minden időben szolgálatban legyen. — A fővezérnek joga van, ha meggyőződése szerint sürgető esetek állanak elő, az általa vezényelt szövetségi hadsereg területén, későbbi szövetségi jóváhagyás fenntartása mellett, a hadsereg minden részeinek harcukész felállítását elrendelni és a szövetségi kormányok kötelezik magukat contingenseikre nézve az ily intézkedést haladéktól végrehajtani. — Mindenik szövetségi hadsereg részére egy közös, a nemzeti képviselő-séggel egyetértőleg megállapítandó hadi budget alkikittatik a tábori hadsereg s várerősítési ügy számára, ezen budget azon kormányok matricularis járulványaiból áll elő, melyek az illető hadsereg-hez állítják katonáikat. — A matricularis járulvá-

nyok magassága az illető államok néppességéhez van mérve. — Mindenik szövetségi hadi budget a főve-zetésével mellett a budgethez járuló államok képviselőiből alakult hadi tanács által kezeltetik, mely a nemzeti képviselőségnek évenként számot ad. — Minden kormány maga fedezi az általa ki-állított katonaság költségeit, s közös számolás fenntartása mellett a hozzájárulási kötelezettség aránya szerint. A hadi budget megtakarítványai, történe-nek bár összes kiadásokban vagy az egyes contin-gensek költségeiben, semmi esetre sem mennek vissza a kormányra, mely e megtakarítványokat eszközölte, hanem mindenik szövetségi hadsereg közös hadi kincstárba folynak. Ennek ellenőrzése a nemzeti képviselőséget illeti.

10. cikk. A szövetség viszonyai az osztrák császári birodalom német részeivel a legközelebb összehívandó parlamenttel történt megállapodás után külön szerződmények által fognak szabályoztatni.

Lapszemle.

— A féléhivatalos „Wiener Abendpost” követ-kezőleg indokolja Austria diplomai összekötte-tésének megszüntetését Poroszországgal:

A Kalik dandár megkezdte visszavonulását a holsteini hercegségekből, s már Hamburgba ér-kezett. Ezen lépés indokai Gablenz bárónak távi-ratilag jelentették. Holstein ünhatalmu megszállása és a polgári hatalom jogellenes bitorlása, nem-különb az ehhez csatolt erőszakos tények egész sora által Poroszország úgy a gasteini szerződést, mint a bécsi békét is a legdurvábban megsérti. Császár ő Felségének kormánya ennek folytán megszüntette a diplomai összekötötést Poroszor-szággal, s Károlyi gróf visszahívott berlini állo-másáról. Az osztrák kormány korábbi nyilatkozatai, melyek a legközelebbi napokban fognak tétetni, tel-jesen kimutatandják ezen kérdésbeni elhatározott-ságot.

Azon szerencsétlen viszály, melyet Poroszor-szág Holsteinban előidézett, gyorsan fog fejlődni. A berlini kabinet folyvást új erőszakoskodásokat csa-tol a régiékhez; most már azt hiszi, hogy a külső látszatot is megszüntetheti, melyet pedig fentartani sokáig, ambar haszonlatlanul, igyekezett. És csak-ugyan meg kellett győződnie, abbéli törekvésének eredménytelenségéről, melynek fogva a világot csa-lódásban szerette volna tartani a porosz politika valódi tendenciái felől. Több mint merészség lett volna a berlini kabinet részéről, ha azt hitte volna, hogy azon erőltetett manőverek ismétlése által, melyeket a lefegyverkezés idejében használt, vala-kit meggyőzni képes lenne.

Valamint akkor azon állítást vetették a nyil-vánosság elő, hogy Austria fegyverkezett először, és Poroszország katonai rendszabályait Austria tette szükségessé, ugy mostan a szerződésnek általuk véghezvitt hallatlan megszegé-sét Ausztriának a szerződéstől való állítólagos előbbi visszalépésével indokolják. Nem restellik az ismét-lés által még nyomoruságosabbá tenni azon, már különben is nyomoruságos sopathikát, melyet im-már az egész világ elítél. Ezen sopathikából me-ritik a jogot azon erőszakos tényekre, melyek Hol-stein, Németország és Austria jogait egyenlőképpen meggyalázzák. Mitsem tartanak meg nem en-gedetnek, önkény és hatalmaskodás lőnek Porosz-ország eljárásának zsinorméterke. A tények nyil-tan állanak az egész világ előtt, s ez nem fog késle-kedni ítéletével arra nézve, kire hárítsa a felelő-séget a miatt, mi most már szükségképen elmarad-hatlannak látszik.

A legelőkelőbb sajnálkozással látt el bennün-keket azon gondolat, hogy Holstein lakói pillanatra nélkülözik azon védelmet, melyre utasítva vannak. A társulati jog elnyomása, a saját korlátozása, a népszerű hivatalnokok eltávolítása, mindazon ren-deletek, melyek a porosz kormányzat áldásait Schleswig lakóira nézve érezhetővé teszik; immár megkezdődtek. Poroszország meg nem állhat a tör-vényszen egybehívott rendi gyűlés megakadályozá-sánál, s az ő erőszakoskodó eljárására nem fogja nélkülözni a szükséges eszközöket. Mi különben azon szilárd reményt tápláljuk, hogy a hercegsé-gek politikai érveit, a joghoz való bátor és szí-vós ragaszkodásuk, kitartásuk és önmegtartózkodásuk ezen nehéz időben is újból be fognak bizonyolni. Remélhetőleg ez azon utolsó megpróbáltatás, melyet még elviselniük kell, s melynek megrövidítéséről gondoskodni fog Németország összereje.

Gr. Apponyi György beszéde,

(a képviselőház június 14-én tartott ülésében.)

T. ház! Tagja lévén azon választmányak, melynek javaslata felett folyik a tanácskozás, hi-valam érzem magamat némelyekre nézve, mik azon javaslat felett elmondattak, meggyőződésemet előadni. Kérdés tétetett mindenekelőtt, hogy miért inditvá-nyoztunk feliratot, mielőtt még a segélyezés mód-jára és az arra kívánt eszközökre nézve tökéletes tervvel állhatunk volna elő? A felelet erre könnyű. Tettük ezt azért, mert a tependő első sorban a végrehajtó hatalom köréhez tartoznak, minél fogva ha a felelős kormánnyal érintkezhetnénk közvet-le-nül, akkor ugyanaz a képviselőházban, az elemi csapás, és az évégett felhasználandó eszközök mi-

nőségére nézve interpelláltatott volna. Az ily inter-pellatiónak alkotmányos életben nem pusztá kíván-csiságból, hanem magasabb politikai szempontból szoktak megtörténni. Ezt nem tehetvén, a végre-hajtó hatalom fejéhez, Felségess Urunkhoz intézendő alázatos felirat által véltük pótolhatni azon célt, mely alkotmányos kormány irányában interpellatio útján elérhető lett volna. Ösztönzött ezenkívül ezen lépés ajánlására azon roppant ijedség, mely szen-vedő polgártársainkat a váratlan és súlyos csapás következtében megszállta, és minél fogva szükse-gesnek, sőt mellőzhetlennek gondoltuk a kétségbeesésig növekedő aggodalmat az országgyűlés részvételének ily látható jele által legalább némileg csillapítani.

Kérdés tétetett továbbá, vajon a választmány miért nem terjesztette a ház elé a segélyezés módja, és az arra kívántatott eszközök iránti véleményét? A felelet erre is könnyű; mert a képviselőház által ezen választmány arra volt utasítva, hogy minde-nekelőtt a tény fölött hiteles adatokat szerezzen, melyek nélkül alapos tervet és alapos javaslatot előteremteni lehetetlen. Tulajdonképp a választmány, ha az előleges felirat szükségét nem látta volna, tudva nem lévén még akkor, hogy Felségess Urunk atyai gondoskodása szülőkölődőink érdekében, a szükséges intézkedést megindítani már kegyeskedett, — úgy gondolom, hogy a választmány nem lett volna azon helyzetben, hogy már is a t. házhoz jelentéssel járuljon, hanem alkalmasint bevárta volna azon időt, midőn az általa megszerzett adatok alap-ján egy konkrét tervet nyújthatott volna be, mit — ha gyanítható lett volna, hogy ezen előleges felirati javaslat a vélemények olynemű elágazását idézheti elő, a milyent az eddigi discussio alatt tapasztal-tunk — magam részéről is sokkal kíváncsiabbnak tartottam volna.

T. ház! A napirenden levő tárgy bizonyára olyan, mely a lehető legnagyobb egyetértést, és a pártkülönbség nélküli közreműködést követelőleg szabja elénk. (Igaz!) Mert misem hathat kárteko-nyabban, közvéleményre és különösen az elemi csapások sulya alatt fohászokodó és minél gyorsabb segélyezés után sóvárgó honpolgárookra, mint annak tapasztalata, hogy midőn sorsuk felett, melyet eny-híteni kívánunk, mindnyájan tanácskoznak, oly po-litikai elvek vitatásába elegyedünk, melyek nagy-fonosságát senki közülünk nem tagadja, és me-lyekre kiki meggyőződéséhez képest teljes figyel-mét és teljes tevékenységét fordította eddig, és ezentúl is fordítandja, de melyek legkevesebb sem alkalmasak arra, hogy azt, a mi jelen feladatunk főkélléke, t. i. az orvoslásnak siettetése, idézzék elő. (Helyeslés a jobb oldalon.)

Ha kíváncsi az egyetértés közöttünk, t. ház! miszerint sikerit érhesünk a szenvedő nép érdeké-ben, nem kevésbé bizonyos az is, hogy a törvény-hozás másik tényezőjével, mely a végrehajtó hatal-mat bírja s gyakorolja, szintén egyet kell értenünk, hogy annak atyai szándékkal tett intézkedéseit le-hetőleg támogassuk, azoknak gyors menetét meg-ne akasszuk és saját kezünket meg ne kössük az-által, hogy a halasztást nem engedő feladattal al-kotmányos alakzatunk nagy ügyét összefűggesse-hozzuk. Tudva van t. ház! hogy a kormányformát illetőleg nem az alakji jog, hanem annak mikénti életbeléptetése fölött véleménykülönbség létezik a törvényhozás két tényezője között. A fejedelem erre vonatkozó aggodalmait nyíltan kijelentette; a tör-vényhozó testület azokat 2 feliratban eloszlatni tö-rekedett. De t. ház! ezáltal az alkotmányos szabad egyezkedés befegyerttnek, és az, mi annak tárgyát képezi, már elhatározottnak nem tekinthető. Alkot-mányos jövőnk azáltal fog leginkább biztosítani, ha számításainkból egyik tényezőt sem hagyjuk ki, ha a törvényes állapotnak mielőbbi helyreállításá-fölötti közös megállapodás mindkét tényezőnek sza-bad hozzájárulásán fog alapulni, ha ezen ügyben sem az egyik tényező, sem a másik tényező véle-ményének érvényesítése végett pressiót felhasználni nem fog. (Baloldalon zaj. Halljuk.) Ily pressioinak gyakorlása gondosan mellőztetett eddig az ország-gyűlés által, és a szabad alkotmányos egyezkedés-nél ezen nélkülözhetlen kelléke, dicsően jellemezte az országgyűlés két feliratát. Kövessük ezen irányt tovább is, és ne tévesztjük azt el most, midőn szülőkölődő polgártársainkat minél gyorsabb, mi-nél hatályosabb segélyt kell nyújtani, midőn Fel-ségess Urunk e tekintetbeni készségéről közudomás-ból értesítve vagyunk; végtére midőn szemben a világ eseményeivel és a birodalom jóllétét, sőt létét is veszélyeztető méltatlan megtámadatásokkal, hi-séges és lovaságos érzületünk nagyobb mértékben mint valaha készletet arra, hogy a fejedelem magas tekintélye és alkotmányos joga iránti tiszteletünket tényleg nyilvánítsuk. (Helyeslés.) A ki figyelemmel olvasta t. ház! a képviselőháznak végzését, mely-lyel a választmány kiküldetett, meg fog győződni arról, hogy a képviselőház már ezen kiküldetés al-kalmával is az országgyűlésnek a jelen törvény-hozási viszonyok által megengedett hatásköréhez képest és ennek korlátai közt kívánta a javaslatot elkészíttetni; mivel nyilván ellenkezik azon indít-vány és ellenkezik azok okoskodásai, kik ezen viszonyoknak rögtöni megváltoztatását tűzik ki fel-tétlenül és első feladatul, nem pedig a jelen létező viszonyok között lehetséges segélyezést és ennek siettetését. Hivatkozva tehát magának a végzésnek szavaira, tovább is ragaszkodom a választmány javaslatának velejéhez azon módosításokkal, melyek

Deák Ferencz tisztelt képviselőtársunk által indit-ványoztatnak; és ebbeli meggyőződésben nem ingathat meg engem Kállay Ödön képviselő ur minapi okoskodása, ki a francia szabadelvű kor-mány mintája szerint eszközözendő általános szava-ztatás által bizonyosságot vél szerezhetni arról, hogy a nép minden bajának orvoslását egyedül az ország-gyűléstől várja. (Baloldalon felkiáltások: „Igaz!”) Bármennyire óhajtom t. képviselőház, hogy mi a népnek nem csak mandatumát, hanem bizalmát is bírjuk és megérdemeljük; de mindamellét tévton, valóban sajnos tévton látnám a népet, ha csak is az országgyűléstől és nem az összes törvényhozás-tól és törvényhozó tényezőktől (Nagy zaj a baloldalon)... ha mondom csak is az országgyűléstől és nem az összes (Nagy zaj a baloldalon: „Hisz azt akarjuk!”) Méltóztassanak kihallgatni, akkor nem fogok kényszerülmi ismételni szavaimat, másképp addig ismétlem, míg megértetem. Tehát mondom, az összes törvényhozástól és törvényes tényezőknek egyetértő közreműködésétől várja a nép a boldo-gabb jövőt. (Helyeslés.)

Kállay Ödön ur egyszerű előadására és an-nak jóslásai ellenében én is csak egyéni vélem-nyemet adhatom elő, (Halljuk) de erősen hiszem, hogy bármikor fogna a nép akképp kihallgattatni mint ő azt kívánja, az oda fogna nyilatkozni tul-nyomó többséggel, hogy egyedül a kibékülésre (Zaj, nagy zaj a baloldalon. Előnk cseppet)...

Előnk: Kérem a házat képviselő ur szónok-latát félbe nem szakítani. (Halljuk.)

Azt mondom, hogy egyedül kibékülés és az ország és fejedelem közti őszinte egyetértésre fekt-etni minden reményét. (Helyeslés. Felkiáltások: „Ugy van.” Zaj a baloldalon) és hogy egyedül ezen eredményhez köti is azon bizodalmat, mely-lyel az országgyűlés iránt viseltetik.

Igenis t. ház! kötelességünk nekünk az ország-gyűlés részére megkezdeni a nép bizalmát; de ezzel nem fogunk még célt érni, ha nem sikerül a fejedelem és országgyűlés közti bizodalmat meg-szilárdítani. (Zaj. Halljuk.)

Könnnyű azt kijelenteni t. ház! a segélyezés-hez kötött elvbeli feltételeknek be nem tölteséből származható kárakért a felelősség azokra hárítatik, kik az alkotmány helyreállításának útjában állnak. De vajlon azok önmagukról elháríthatják-e a fele-lősséget, a kik talán akarjuk nélkül, de éppen követeléseik erőltetése által gúrdíták a legnagyobb akadályokat az alkotmányosság helyreállításá elé? (Zaj. Felkiáltások: „Kik azok? mi csak jogainkat kérjük vissza!”) Arra nézve, hogy ki áll az alkot-mányosság helyreállításának útjában, csak elfogu-latlan bíró mondhatna ítéletet. — De a politikai vélemények szívósságánál fogva a jelen korban el-fogulatlan bíró találni nem lehet, részrehajlatlan és jogérvényes ítéletet csak az utókor fog kimondani (Ellenmondás, baloldalon „elvárjuk”), de azokra, kik a fenyegető inség által követelt, és halogatást nem engedő intézkedéseket elvbeli feltételek által megakasztani akarnak (Felkiáltások: Kik azok?), azokra a szenvedő nép rögtön ki fogja mondani ítéletét. És e szenvedő nép, tisztelt képviselőház! korán sincs annyira lehangolva, a mint Kállay ur hiszi, azért, hogy inséges állapotában a kormány kívánja őt felsegíteni. — De alkotmányos érzületé-ben igen is megingatva és lehangoltatva lesz, ha megértendi azt, hogy nélkülözhetlen és várva várt segélyeztetéséhez saját képviselői csak feltételeken akarnak járulni. (Hosszasan tartó zaj, senki sem mondta! — Ragályi Ferdinánd szót kér.) Felada-tunk legszentebbike kétségtelenül az, hogy politikai intézményeinket és alkotmányos elveinket megked-veltesük a nép minden osztályával, mi sikerülni is fog, ha gondosan kerüljük azt, hogy ezen elvek a népnek közvetlen és kiváló szükségével össze-tűközésbe jöjjenek.

Bármilyen tiszta, bármilyen alapos legyen is azon elv, azt nem fogja megérteni, még kevésbé becsülni a nép, ha annak ellentéte miatt a nélkül-özhetlen és lehető segítséget nélkülöznie, vagy mi-től az Isten menten, még éhen is kellene bálnia. Tehát nem alkotmányos elveink iránti közbűbűsség vagy tiszteletlenség, hanem az azok iránti legvaló-dibb érdekelttség és őszinteség ösztönzi azt, a ki a jelenlegi rendtőlvis viszonyokban ovakodik azok-nak akkénti feszegetésétől, mely által a nélkülöz-hetlen segély maga, vagy legalább az tétetnek le-hetetlen, hogy ezen segély az országgyűlésnek hozzájárulásával nyuljassék.

Ennélfogva tovább is ragaszkodom azon elvek-hez, a melyek a választmány által előterjesztettek a képviselőház elébe, azon módosításokkal ismétlem, a melyek Deák Ferencz képviselőtársunk által té-tettek; kénytelen vagyok azonban megjegyezni, hogy Kállay Ödön ur az alkotmányos tekintetből merített ellenvetéseit fokozni kívánta, azon vissza-éléseknek fölemlítésével, melyek szerinte az olasz háború alatt és az 1863-iki inség alkalmával közbe-jöttek. Távol van tőlem, hogy ezen visszaéléseket, ha valóban történtek, részéről mortegetni akar-nám, ezekre nézve szigorú, de igazságos ítéletet mondott ki tegnap Deák Ferencz képviselőtársunk. De más részről hinni merem, hogy ezen visszaélé-sek akkor sem fordultak elő ily általánosságban és ily borzasztó mérvben, mint azt Kállay Ödön ur előadásában esetele. (Zaj.)

Hogy Kállay Ödön ur a segélyezésnek keze-lésére nézve nagyobb bizalmat helyez oly kormány-

ban, mely a 48-ki törvény szerint fogva kinevezettni, erre nézve megjegyzésem éppenséggel nem lehet, noha tudva van az, hogy az ily segélyezéseknél és a hadi áruszerződéseknel közbejövő visszaéléseket a legalkotmányosabb kormány sem képes kiküszöbölni. (Zaj, közbeszólás: „De a nyíl-vénosság!”) De azt tartom, hogy a t. ház azon gyanút, a mely Kállay Ödön képviselő ur beszédéből, tán akarata ellenére a jelen kormány organumaira nézve háramlanék — nem osztja. Mert azoknak élén oly férfiak állanak, kik csak is a haza szent ügye iránti (baloldalon: Nem tapasztaltuk. Zaj. Előnk csöngel).... mondok, kik csak a haza szent ügye iránti áldozatkészségből foglalták el jelen állásukat, és kik az alkotmányosság kedvezményeit állásukban nem élvezetik ugyan, de kiknek nemes jellemük biztosságot nyújt arra nézve, hogy a mit ők kezelni és kezelteni fognak, arról mindenkor felelni is készek lesznek. (Helyeslés a jobb oldalon.) Ennélfogva t. képviselőház, teljes megnyugvással járulok ahoz, hogy a rendkívüli eszközökre nézve, ha meg fogva kívánatni, az országgyűlés készsége akként jelentessék ki, mint az Deák Ferencz indítványában formulázva van.

Mint a választmány egyik tagja és pedig olyan, ki a felirat szükségességét leginkább pótoltta, kénytelen vagyok a t. elnök ur által kitűzött kérdésre nézve befejezésül kijelenteni azt, hogy tekintve és mély hálával méltányolva ő Felsőge, urunk és királyunk által a szűkülődködő érdekében megindított intézkedéseket, részéről is a feliratnak feltérjesztésétől előllok, és e tekintetben is Deák Ferencz t. képviselőtársunk indítványát elfogadom. (Helyeslés a jobb oldalon.)

Tisza Kálmán beszéde

(a képviselőház június 14-iki ülésében.)

Tisztelt képviselő ház! Többen azok közül, kik már tegnap is előttem szólottak, nem igen kedvező képet adak a helyzetnek, melyben a t. képviselőház, és az egész országgyűlés van. De talán legkedvezőtlenebbül tinteti elő a helyzetet maga azon két indítvány, melyek egyike a felirat, másika a végzés vagy határozat hozatalára nézve beadott, mert mindenike elmondja, miket kellek tennünk és miket tehetnünk, hogy ha alkotmányunk helyre volna állítva, és mindenike ezzel fejeztetik be: „azonban az alkotmány helyreállítása nem lévén, forduljunk a fejedelemből”, és magunk részéről egy, ugyan tiszta szívűből és lélekbeli eredő, de a körülmények kényszerűségénél, alkotmányos és törvényes kötelességünk fogva igen szűk határok közé szorított ígéretet tesz.

Nem czéлом helyzetünk szomorú voltát rajzolni, mert annyira, a mennyire tölem telik, kerülni akarom én is a keserűséget, ámbár az valóban nem volna csoda, hogy ha, midőn az ország egy komoly háborúba kevertetik akkor, midőn oly nagy szükség lenne, hogy a 17 év óta ültöt sebeket gyógyítsa, hogy majdnem végkép lerokkadt anyagi helyzetét javítsa, hogy ha midőn az államnak terhei, melyek jog és törvény szerint bennünket nem illetnek, de melyeket mégis tétleg viselünk, szaporítottak, hogy ha, midőn ily viszonyok között, miből még az is járul, hogy jelen alkalommal is csak kevés részét vagyunk képesek teljesíteni annak, mit teljesíteni szeretnénk, valóban nem lehet csodálkozni azon, mondok, hogy ha szívünk fájdalma a keserűt öntené nyilatkozásunkba; én épen ezt akarom kerülni, és áttérek az előttem fekvő tárgyra. — Midőn a t. ház legelső mindenkéül között a népet fenyegető inség irányában határozott, midőn egy választmányt a javaslat elkészítésével megbízott, ez által rázván fel, a köztudomás szerint még akkor az általános veszélyben csendesen szunyadó kormányt, akkor én azon nézetben voltam, hogy felirattal járuljunk ő Felsőgehez, ezen felirattal egyebek közt magam is óhajtván, hogy mint legcélszerűbb, sőt mondhatnám egyetlen teljesen célszerű eszközt arra, hogy a veszély elhárításáért; kérjük, hogy alkotmányunkat visszaállítani méltóztatassék. Mialatt a képviselőház bizottsága a reá bízott teendőket foglalkozott, ő Felsőge, mint azt köztudomás szerint mindnyájan tudjuk, megtette az első intézkedést, és én nem látok benne logicitást, ha ezen intézkedés után azt mondok, hogy felírni nem akarok, hogy végzést akarok hozni. Két fő okom van erre t. ház. Egyik az, mert azon célt, melyet feliratunk által bizton elérni reméltem, miszerint intézkedés történjék az inség elhárítására, egyrészt már elértük, a másikra nézve pedig, melyet hasonlag elérni óhajtottam, hogy alkotmányunk visszaállítassék, nem csupán jogi többé, de emberiségi kérdésnél azon eljárás, miszerint ily komoly ügyben is a kormány a fejedelem atyai indulatát oda irányozta, hogy az ő kezébe tegye le az intézkedést, ez, mondok, az utolsó reményét is elvette tőlem annak, hogy alkotmányunk visszaállításában jelenleg célt érni fogunk.

En bizon remélem ő Felsőge igazságszeretétől, hogy ő alkotmányunkat, meggyőződve, hogy kérésünk jogos, meggyőződve, hogy annak teljesítése saját trónjának hatalmát, fenyt és egyéb népeinek jólétét is előmozdítja — vissza fogja adni; de csalódjam bár — és igen örvendének, ha csalódnam — de nem hiszem, meg vagyok győződve arról is, hogy alkotmányunk visszaállítatni nem fog, míg a jelen kormányfőnk környezik ő Felsőge.

(Zajos helyeslés.) T. ház! Ezen kormányt, bár törvénytelen volt eredeténél fogva, a nemzet bizalommal fogadta, fogadta bizalommal azért, mert tőle azt várta, hogy alkotmányunk visszahelyezésére fog működni, azt várta, hogy a törvényes állapotot fogja hazánkban visszaállítani. És Uram! több hónapja, majdnem egy éve, ugyan mit tőn e kormány alkotmányunk visszaállításában? Tudjuk, mikép intézkedett a haza integritása kérdésében, melyben pedig legtöbbet várbattunk volna tőle; tudjuk, mikép intézkedett az országgyűlésre nézve. Mert az én meggyőződésem szerint az országgyűlés összehívása, ha aztán annak szava meg nem hallgattatik, ha az hónapokon keresztül téltenségre kárhoztatik, minden lehet, de alkotmányt előmozdító intézkedés nem. (Helyeslés.) Ezen indokból kiindulva én nem feliratot, hanem végzést akarok. Azonban részéről sem vagyok oly szerencsés helyzetben, hogy az igen t. képviselőtársam Deák Ferencz által beadott indítványt egész terjedelmében és tartalmára nézve is magamévá tehessem. Kijelentem azonban, hogy egy előttem szóló képviselő társamtól eltérőleg én abban semmi alkotmány sértést nem találok (zajos helyeslés), és szomorú nap volna rám nézve, többet mondok, szomorú nap volna e házra nézve, midőn még oly emberek is, kiknek egész hosszú életük az alkotmány és közügy szolgálatára volt szentelve, az alkotmányt sértének meg. (Zajos helyeslés.)

Mi most a végzés tartalmát illeti, nekem egyéb apró észrevételeim kívül két dolog iránt van észrevételem; annyiban, a mennyiben nem kihagyatni, hanem beletenni óhajtanék a határozatba két dolgot. Szeretném t. i., hogy mondja ki a képviselőház azon meggyőződését, hogy a fenyegető inség elhárítására egyetlen, teljesen célhoz vezető eszköznek az alkotmány teljes helyreállítását tartja. Kíváncsom továbbá, hogy midőn, miként a javaslatban is foglaltatik, megígéri, hogy a jelen viszonyok közt is megteszi mindazt, mit törvénysértés nélkül tehet, jelentse ki egyezersmind azt is, hogy folytonos figyelemmel fogja kísérni ez ügyet, és fentartja magának, hogy a mennyiszer erre szükség leend, egyenesen ő Felsőgehez fordulhasson. Én erre és némely apró észrevételekre vonatkozó módosítványomat le fogom tenni a ház asztalára. A részletes tárgyalásnál fogom kérni, azokat is figyelembe venni. Most indokolni akarom a két általam kiemelt eszmét. Lesznek olyanok, kik azt fogják binni, hogy az alkotmány visszaállítására én csak ürügyül használok fel a jelen alkalmat, nem az inséggel fenyegetett nép érdeke az, a mely engemet a felszólalásra birt; azok uraim ugyan csatlakoznak; én azt hiszem, a t. háznak arra, hogy midőn czélszerűnek látja ezen nemzet jogai és alkotmánya mellett felszólalni, azt tehát ha czélszerűnek tartja a ház, bármely perczben s minden alkalommal megteheti.

Egy igen t. képviselő társam, ki a kormányt is jelenben tagja, tegnapi napon igen érzékenyen jvetta azt, a mit különben igen helytelenül hitt érteni, hogy a kormány már előre is hűtlen kezléssel gyanúsított. Tudomásommal meggyőződésem szerint ezzel tegnap is gyanúsítva nem volt, mindenesetre az olynemű gyanúsítás távol áll tőlem. De éppen a t. képviselő ur mondá azt, hogy az első lépés a veszély elhárítására a bizalom ébresztés. Bocsaáson meg ő, bocsaáának meg mindazok, a kik jelenleg a kormány élén állanak, a bizalom fel fog ébredni az ország népe bizalmát bíró ministerek kinevezése által, de bizonynyal nem nevezkedni, sőt csökkenni fog azáltal, ha az intézkedés a jelen kormány tagjaira bízatik. De továbbá előtünk vannak az 1863-dik év tapasztalatai, nem mondok én azt, hogy okvetlen ugyan oly nagyszerű hűtlenségek fogának elővetettni, mint akkor előtettettek, mert különben is meg vagyok győződve, hogy még akkor is sokkal több kárt okozott a czélszerűtlen, mint a hűtlen kezelés, már pedig a czélszerű kezelést illetőleg, azt hiszem, bajos lenne vitatni, hogy a nép bizalmát bíró, a helyi viszonyokat tökéletesen ismerő megyei választott hivatalnok nem fogja tudni a mi legfőbb, a nyilvánosság ellen örködése mellett czélszerűtlen intézkedni, mint a némely részben, Isten tudja honnan származott burokrata, a kit a nép nem szeret, ki-ben a nép nem bíz, s a viszonyokat nem ismeri. Tiszta czélszerűség szempontjából kívánom tehát én alkotmányunk helyreállítását ez alkalommal sürgetni.

A mi a másik, általam felhozott eszmét illeti, azt tartom, megnyugtatósnul tartozunk, hogy az inséggel fenyegetett népet biztosítsuk, azzal, hogy bármily szomorú és leverő helyzetben vagyunk, nem vagyunk képesek megtenni azt, a mit szívünk szerint tenni óhajtanánk, mindamellett soha egy perczig el nem fogunk tévesztetni a fenyegetett érdekeket és fogunk azoknak enyhítésére fordulni ahhoz, kiről tudjuk, hogy a nép javát szívén viseli, kibez a jelen törvénytelen helyzetben egyedül fordulhatunk. — Csekély az, t. ház, fájdalom, a mit mi tehetünk, de bízom hazám népének józan eszében, bízom belátásában, hogy nem fogja ezért az országgyűlést vadolni, hiszen szomorú helyzetünk miatt erkölcsileg, lelkieleg legalább mi szenvedünk legtöbbet, meg fogja érteni azon nép, kit tegyen felelőssé minden ebből következő mulasztásokért. Felelőssé fogja tenni azon kormányfőnfakat, a kik majdnem egy esztendei kormányzás alatt sem az

alkotmány visszaállítására; sem a nép terbeinek enyhítésére semmit sem tettek, a kik nem tudom mivel elégitették ki az ország jogos kívánalmait, ha csak az által nem, hogy ők tölnek jelenleg azon törvénytelen hivatalokban, a melyekben azelőtt mások töltek. (Tetszés-nyilvánulás.) Ezek után nem czéлом, tisztelt ház, az előttem szóló t. képviselő társaim beszédeit egyenként felvenni és azok czéfolatába becsátkozni; nem czéлом fejtegetni azt sem, hogy, mint képviselő, a nép érdekeit tartozom képviselni, s hogy azt képviselni igyekszem is; mert bizony nem választ meg vala azon nép, és soha sem tisztel meg bizalmával, ha azt fel nem teszi rólam; csak a moratorium kérdése az, mihez egy pár szót szólni kívánok.

Tegnap napon hallottam egy képviselőtársam által felemlíteni, hogy 1848-ban, midőn a moratoriumra az arisztokráciának volt szüksége, azt megszavaztatta, most az országgyűléstől követeli, hogy a nép érdekében szavazza meg azt. (Zaj.)

En, t. ház, megvallom, ezt nem értem; nem akarok, nem is szükség analogiát vonni az 1848-i és mostani helyzet közt, melyekből igen nagy eltérés tölnek ki. Azt sem akarom vitatni, hogy 1848-ban nagyon előnyös volt-e a moratorium, vagy nem; de arról meg vagyok győződve, és alig hiszem, hogy megczafolhatna valaki, hogy ha moratorium egyáltalában lehet valakinek érdekében, az sokkal inkább az ugynevezett arisztocrata és a föld-birtokos érdekében, az itt jelenlevők nagy részének érdekében volna ma is, mint a nép érdekében.

Ilyen viszonyok közt igen helytelennek találom, hogy a képviselőház — mely másfelől már egy is annyi méltatlan gyanúsítás- és megtámadásnak van kitéve — saját tagjai által, minden alap nélkül, épp oly módon támadtassék meg és gyanúsítottassék, a mely az országban eddig nem létezett osztályok között gyűlölséget idézhette elő. (Helyeslés.)

Ezzel, t. ház, bevégezem előadásomat, egyszerűen ismételve, hogy az általános vitánál a végzésre szavazok, s annak tartalma egy részére módosítványomat a ház asztalára leteszem, kérvén, hogy ezt a részletes vitánál figyelembe vegyék.

Az erd. muzeum részére folyó évi május havában beküldött adományok jegyzéke.

I. Könyvek s kéziratok: Kriza Jánostól, a verespataki unitaria sz. ekleziájának templomszentelési ünnepélye. Kolozsvárt, 1866. — Marosi Gergelytől, a szent-gericezi unitárius zsinat emléke. Kolozsvár, 1866 — Papp Jánostól Sz. Keresztúrtól, Bellarminus Elménének Isteben felmeteléről. Ford. Tasi Gáspár. Bártfa, 1860. és Preces S. Mieris armenarum Patriarchea. Veretis 1823. — Spányik Józseftől, a bujakor alakok köré és gyógytana. Buda, 1866. — Máté Izsák jogász-tól 10 darab eredeti oklevél a XVII. és XVIII. századból. — Kövesdi M.-től Trieres choisies. (Kézirat.)

II. Régiség és érem: Kovácsi Jánostól 2 ezüst 1 réz pénz. — Dersfi Bias Bélától 2 ezüst 2 réz pénz. — Miksa Györgytől 1 kard és 1 ezüst pénz. — A magy. tud. Akadémiától 1 arany érem. — Paget Jánostól 3 db bronz régiség és 1 ketté vált vas-gyűrű. — Krémer Ferencztől 1 assignat. — Gróf Lázár Miklóstól 1 ezüst pénz. — Ifj. Régeni Györgytől 1 ezüst pénz. — Katzné, Prapper Sárától 6 ezüst pénz. — Ziphely Agustától egy pisztolyos bicsek.

III. Természeti tárgyak: Soós Ferencztől 1 farkas kölyök ♀. — Mikó Lőrincztől 1 strix flammea ♂. — Ferenczi úrtól 1 cypselus apus ♂. — Fatter úrtól 1 strérna leacopareja. — Schusztar Károlytól 1 pelius bernus. — Nagy Leopoldtól 1 lacerta viridis. — Miksa Györgytől 4 clausilia elegans és 10 kövült kagyló. — Mosel Antaltól 7 db kőzet. — Csató Jánostól 2 db kőzet és 15 kövült kagyló.

Közli Fluály Henrik, titkár.

Különfélék.

○ Német uralkodók családai Budán. Hir szerint a Németország területén folyó háború miatt, a császári házzal rokonságban álló uralkodók családai ideiglenesen Budára vonultak s ott fog-nak lakni.

○ Majláth udv. kancellár ő excaja hétfőn Pestre érkezett s kedden vissza is sietett Bécsbe.

○ A horvát ügyben kiküldött bizottság f. hó 17-kén tartotta utolsó együttes. ülését a horvát küldöttséggel, melynek tagjai többnyire 19-én utaztak el. A kiegyezés — mint a „P. Napló” értesít — az autonómia nézve megtörtént. A területi kérdésben azonban a magyar országos küldöttség nem engedhetett. Az eredményt mindkét fél országgyűlése elé terjesztendi. Az elválás szívélyes volt s a legjobb remények kifejezése mellett történt.

— (Necrolog.) Makfalvi Dózsa Dániel és neje sz. vásárhelyi Egyed Eszter magok, s kiskoru fiaik Ákos és Endre nevében szomorodott szívvel jelen-tetett leányuk s illetőleg testvérök D ó z s a S a r o l t a n a k e hó 14-kén, éjféli 12 órakor, béllob következtében, életkora 6 dik évében történt gyászos kimúltát. Az üdvözült e hó 16-kán délutáni 4 órakor fog rövid ima után a kerepesi várn melletti sírkertbe örök nyugalomra elhelyeztetni. Pest, június 15-kén, 1866. Béke poraira!

** Jelentés a kolozsvári rom. kath. főgymn. dalárdáról: Alóltírtak az 1866/-dik tanévi igazgatósága alatt a nevezett dalárda fenntartására a következő kegyes adakozások történtek: Tiszt. Berecz Antal kegyesrendi tanár 3 frt és két diszkrétusi könyvet; Huszka József ur 2 frt; t. cz. Ajtai Sándorné 1 ft; t. Palczér Ernő kegy.-rendi tanár 2 frt; t. cz. Szentés Márton ur 2 frt; t. cz. Persián Antal ur 3 frt; t. Panek Ödön kegy.-rendi tanár 1 frt; t. Farkas László kegyesrendi tanár 1 frt; t. cz. Szász Béla ur 1 ft; t. Géczy Benedek kegy.-rendi tanár 1 tallért; t. cz. Möricz István ur 1 frt; főt. Ribianszky Adolf főgymn. igazg. ur 1 aranyat s 5 frt; mlgos Dr. Szabó József ur 20 frt; gr. Teleki Jánosné önsge 5 frt; t. cz. Kagerbauer Antal ur 3 frt; t. cz. Schütz József ur 5 frt; t. cz. Biasini Domokos ur 1 aranyat, ezenkívül a dalárda zártinnepélyekor a városi redoutte-termet szíves-ségből ingyen engedte át. — Kiknek nagylelkű pártfogásukért ezennel hálás köszönetet mond a dalárda nevében. Kolozsvárt, jun. 14-kén, 1866.

Zinka János s. k.

a dalárda ez évi igazgatója.

** A „P. Hetilap” bécsi levelezője írja a többek között: „Valóban ideje, hogy végre és való-bára meginduljon a harc. Ha a kormány azt hitte, miszerint a Holsteinból való visszavonulásban mérsékletlenek újabb tanubizonyosságát fogja látni a világ — ebben csalódott. Ellenei — erről a porosz lapokban meg lehet győződni — gúnynyal kísérték e visszavonulást, Bécsben pedig minden békeszeretet dacára is azt mondák, hogy az osztrák kormány három évtől fogva bizony elegend hátrált már Poroszországgal, s régen ideje lett volna, hogy a változatosság kedvéért is egyszer előre menjen.

** A sajtóviszonyokra igen kedvezőtlen benyomást tett azon felsőbb rendelet, miszerint semmi katonai hirt nem szabad közzé tenni, kivéve azt, a mi már a hivatalos lapokban megjelent. Ezenkívül az igazságügyér rendeletet becsátott ki az államügyészséghez, mely ezeket fokozott szigorra inti a sajtó feletti felügyezésben.

** Egy új posta-adó! Lapunk egyik előfizetője a következő visszaélésekről értesít: A p-di postakezelők a lapok leadásáért búzát, zabot, vaját követelnek, s ezt minden héten, minden lap leadásakor megújítják. Reméljük jövőre megszüntetik e méltatlan eljárást, különben illetékes helyen kénytelenek leszünk panaszt emelni.

** Mint biztos forrásból halljuk, a városi előljárásság már tervbe vette a monostor-utca éke-len és páratlan rosz kövezetének kijavítását. Mikor fog az ige testté válni nem tudjuk, de hogy e munkálat minél előbb megkezdése visszautasíthatlan szükség, az már bizonyos.

** Curiosum. Az „Illustration” egy gyalró képet hoz a Vörösmarty-ünnepélyről. A kép alatt szóról szóra ez áll: „Inauguration des monument élevé au poët Michel Vörösmarty, a Szelkes-Tehewar (Albe-royale).” Ezt a híres képet s való-szerűleg az aláírást is bizonyos Mr. Rigondand küldötte be.

Politikai hírek.

Austria. Bécs, jun. 15. Grammont herceg valószínűleg Napoleon császárnak Dronin de Lhuys-hoz intézett levele következtében hosszasan értekezett Mensdorff gróffal, s az értekezés eredménye, hallomás szerint, megnyugtató. Az értekezés után Grammont herceg kormányához, Mensdorff gróf pedig Metternich herceghez külön futár által küldtek sürgönyöket. A porosz követ elutazása éppen egy időre esett a főnnebbi értekezéssel, úgy, hogy Werther báró nem bucsuzhatott el személyesen Grammont hercegtől.

Prága, jun. 16. Számos szász tiszt érkezett ide és alkudoznak élelmészési anyagok és raktárak iránt, a mint állítatik, ide érkező szász csapatok számára. — Itt általán az a hir van elterjedve, hogy a szász király éjjeli 1 órakor ide meg fog érkezni. A szász kincstári kamara, valamint nagy készpénz-készletek érkeztek ide ma reggel, s Münchenbe és Kufsteinba szállítottak. A távirati közlekedés Poroszországgal már megszűnt.

Angolország. A „Daily Telegraph” ürrü, hogy Anglia kezeit ártatlanságban moshatja. Sem Austria, sem Poroszország nem érdemi rokonszen-vét; csak az olasz nép mutat lélekemelő látványt, de Olaszország nem szükséges angol beavatkozást. A háború, mely valószínűleg rövid tartam, de mindenesetre vérengző lesz, jót is eszközölhet, a szent szövetség csinálmányát a földaroszról letörölheti és Európa testéből a rosz nedveket kitisztíthatja; a posadt fegyverkezést békének, melyben a világ szenved, hosszú időre véget vethet.

Francziadorság. Páris, június 15. A „Const.” kikel Girardin ellen, ki a császár ismert levelét barozás értelemben magyarázta. Az idézett lap azt mondja, hogy Girardin visszaállt a szavak-kal, úgy Európa térképének átalakítása, mint az egyensúly tekintetében. „Vannak — ugymond — természetes és törvényes annexiók, melyek az egyensúlyt helyreállítják, nem hogy azt megrendítsék. Ez Velenczének az olasz királysághoz és Savoyá-nak Franciaországhoz való csatolására vonatkozó-lag egyaránt áll. Hasonlókép az európai egyensúly egyáltalán nem volna meghiaborítva, ha a 29 államra osztott Németország kevesebb államra redukáltat

nék. A császár csak azt akarta mondani, hogy az európai egyensúly meg volna döntve, ha Ausztria vagy Poroszország egész Németországot magába olvasztaná.

A katonai készülődések tovább folynak. Frosard, Leboeuf és Delarve tábornokok, Rigault de Genouilly admiral is missióval lett megbízva, melynek következtében az illető helyen az olasz, osztrák és porosz tengerészeti haderő állapota és viszonyairól tett tapasztalatait fel lett hivatkozni. Hat héti utjáról most várják vissza az admirált, ki a legtanultabb tengerészeti tiszték egyikeként tartatik.

Olaszország. Florenz, június 13. A „Presse” szerint: „Az elhatározás mindinkább közeledik, és a dolgok mai állása után ítélve, a háború a legközelebbi napokban veheti kezdetét. Victor Emanuel háboru manifestuma már sok ezer példányban van kinyomtatva, és holnap vagy holnaputánra várják annak közzétételét. Cialdini és Della Rocca hadtestei tegnap óta előnyomulóban vannak és Ferrara és Pontelagoscuro közt a polesinai osztrák állás áttelében 60,000-nél több ember van összpontosítva; Pontelagoscuroban egy 98 lövegű tüzérpark van, úgy, hogy az egész balszárnny és az olasz hadsereg centrumának egyrésze már harcra készen van.”

A mint látszik, írják az „Avenir National”-nak — az olasz hadsereg nem lesz soká tétlen. Május utolsó napjai óta az olaszok a határon vannak, s ugyazólván csak a Pót vagy Minciót kell átlépniük, hogy osztrák uralom alatti olasz területre nyomuljanak. Egy magyar legio alakul az Abruzzók között. Nápolyban önkényes zászlóaljakat alakítanak, melyek csak a brigantik ellen fognak harcolni.

Németország. Hannover, jun. 16. Po-

roszország békeszövetség iránti ajánlatát a király visszavetette. A szűkebb szövetség alapvonásai, nevezetesen a katonai szervezésre vonatkozó követelmények s a hajóhad kérdése miatt határozottan visszavetettek. Remélik, hogy a déli határok felé összpontosított hannoverai csapatokat az osztrákok támogatni fogják. A harburgi vaspálya állítólag több helyen megrongáltott. A harburg-limburgi és hoesdorf-limburgi vonalokon a közlekedés meg van szüntetve. A király és koronaherceg a hannoveri hadsereg összpontosítása végett elutaztak; a hűnök itt maradnak.

Frankfurt, jun. 15. Poroszország Kasselen egy ultimátumot nyújtott át, melyben kívánja a reformtervezetthez csatlakozást és a mozgósítás abbanhagyását, s ennek ellenében felajánlja a fejedelemség souverainitási jogainak biztosítását. Poroszország gondolkodási időt enged éjjeli 2 óráig. Vonakodás esetében Poroszország hadtizenetel és a kurhesseni trónörökös regensé kinevezésével fenyegetőzik.

Törökország. Konstantinápoly, jun. 9. Az előkészületeket a Dunafejedelemségek megszállására itt és Rustukban erősen folytatják. Az első, második és harmadik hadtest teljes hadilábra van állítva, s 60 zászlóalj tartalékkal erősített. Egyiptomból 8000 ember érkezett, s még 8000 követi. Ellátásukról az alkirály gondoskodik. Omer basa főparancsnokká nevezett ki, s e hét vége felé Rustukba megy. Egy cserkesz önkényes csapat felállítását is szándékolják.

Oroszország. Az orosz kabinet visszautasította felett Ausztria azon kérdésére, vajon ez utóbbi számíthat-e támogatásra a velencei kérdésben. Ez tulajdonképpen indoka annak, miért akadályozta meg Ausztria a conferentia létrejöttét, jóllehet azt először látszólag elfogadta.

Porosz részről azzal bízolnak maguknak, hogy Oroszország eredeti bajlandósága a porosz lépésekhez a dél-németországi fellépések által keveset szennvedett, és most teljesen ismét az előbbi álláspontra tért vissza. Sándor orosz császár, ki nagybátyja Vilmos király iránt különös vonzalommal van, s az utóbbival jelenleg élénk levelezésben áll, legújabbban is egy hosszú levélben biztosította, hogy sohasem fogja elfeledni a jó és hű szolgálatokat, melyeket neki és atyjának, Poroszország mindig tett.

Ujabb. Bécs, jun. 18. A poroszok ma délelőn fél tizenkettőkor elfoglalták Drezdát. Münchenből hivatalosan jelentik, miszerint a bajor kormány megszakította a diplomai viszonyokat Poroszországgal; a porosz követnek t. i. a nélkül, hogy kérte volna, kézbesítették utlevelét. A Berlinben lévő bajor követ kikérte utlevelét.

Berlin, jun. 17. A baladási s a conservatív párt tagjai egy közös felhívást akarnak intézni a nemzethez.

Hannovera, jun. 18. A király Angolországba utazott.

Mainz, jun. 18. Tegnap egy 5000 személy által látogatott népgyűlés tartott Németország integritása mellett, mely a porosz kormány elleni harcra kimondta, és a mozgósításra szükséges pénz megszavazását elhatározta.

A hannoverai csapatok Bebránál egyesültek a hesseniekkel.

Beyer porosz tábornok proclamatot adott ki, melyben Kurhessent meghódolásra szólítja fel.

Távíratok tudósítás a bécsi börzéről.

Június 20-án: 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 61.70. 5% Metalliques 100 frt 57.—. Bankrészvény 6.80. — Hitelintézeti részvény 200 forint 128.90. — London 10 ft st. 100 frt 23 1/2, kr 135.—. — Ezüst 135.50. — Cs. kir. arany 6.47. — 1860. kölcsön 74.30.

Június 17-én: Földtehermentési kötvény magyarországi 62.—. Erdélyi 58.50.

T. és felelős szerkesztő DÖZNA DÁNIEL.

Kolozsvári naptár a jövő hétre.

J u n i u s	Nap kél	delel	nyugszik	Hold kél	delel	nyugszik
24 V.	G. Ker. Jan.	46. 8p.	12 2p. 1m.	76. 56p.	4628p.e.	9628p.e.
25 H.	Prosper	4 9	12 2 14	7 56	5 23 e.	10 2 e.
26 K.	Jeremiás pr.	4 9	12 2 27	7 56	6 17 e.	11 47 e.
27 Sz.	László	4 9	12 2 39	7 56	7 8 e.	11 31 e.
28 Cs.	József	4 10	12 2 51	7 56	7 53 e.	* * *
29 P.	Péter és Pál	4 10	12 3 3	7 56	8 35 e.	0 41 r.
30 Sz.	Pál emil, Laura	4 11	12 3 15	7 56	9 12 e.	1 31 r.

Holdtölte 28-án 5 ó. 9 p. r. — Merkúr esti cs., de alig láthatni. — Vénus esti cs. Mars éjjel után 1 óráttal kezdve reg. cs. — Jupiter egész éjen látni. Saturnus esti cs. éjf. utánig.

NEM HIVATALOS.

(209)

(3-8)

Nuridsán Testvérek

Kolozsvárti.

1/2-ed százalék és a postailleték megterítése díjért ajánljuk magunkat az **erd. földtehermentesítési kötvényeknek új kamat-szelvények** kiállítására; igérvén e részben t. i. ez. megbízóinknak, hogy a kötvények kézhez vétele napjától számítva 8 napok alatt új szelvényekkel ellátva azokat viszont kézbesítendjük.

Felkérünk tehát minden t. ez. uraságot, kezinel lévő földtehermentesítési kötvényeit, a még **jelen évi július 1-sőjével** lejáradó kamatszelvényekkel együtt — elsőbbségű új szelvényekkel ellátva, másodiknak beváltása végett, nevünkre címezve **Kolozsvárra b. tordautca VIKOL-házhoz** beküldeni.

A becsár fele arán

adja a bécsi első és legnagyobb **gyolcs- és vászonneműek központi raktára**

(Bécs, Tuchlauben N. 11.)

a legjobb és legolcsóbb **férfi, női és gyermek fehérneműket** mindenféle nagyság és választékban, fehér és színes ingek a legújabb minták szerint. A jó minőség és barmulatos olcsó árak feltétlenül meglepnek minden vevőt.

A valódiság, jó munka és jótállásért kezesség vállaltatik. Azon ingek, melyek nem fognak találni, vissza cseréltetnek.

Kész uri ingek a legjobb kézimunkával.

Fehérfonaltú vászonból, sima	frt 3. — helyett csak frt 1. 50
Finomabb minőségű, fodros mell	frt 4. 50 helyett csak frt 2. 30
Finomabb irlandi vagy rumburgi vászon	frt 6. — helyett csak frt 2. 80
Finom rumburgi ingek, kézfónás	frt 7. 60 helyett csak frt 3. 50
Legfin, rumb. ingek legszebb kézimunka	frt 10. — helyett csak frt 4. 50

Kész nőingek, legszebb kézimunka és kézhímzés.

Sima vászon, nőingek összehúzószára	frt 4. — helyett csak frt 1. 90
Finom svájcingek, fodros mell	frt 5. 50 helyett csak frt 2. 80
Uj modor, sziv és felhajtással, hímzeve	frt 6. 50 helyett csak frt 3. 50
Eugenie, uj modor, hímzeve	frt 7. — helyett csak frt 3. 50
Marie-Antoinette, fűző-ingek	frt 6. 50 helyett csak frt 3. —
Viktoria, hímzett valódi Valencien	frt 16. — helyett csak frt 7. —

Legújabb nő-pongyola és fésűköpenyek.

Elegans, a legfinomabb perkből	frt 11.50 helyett csak frt 5. 50
Angol szövettől, hímzeve	frt 18. — helyett csak frt 8. 50
Női-nadrág shirtingből, legfinomabb	frt 7. — helyett csak frt 2. —
Női-nadrág, hímzeve, vászonból	frt 6. — helyett csak frt 2. 80
Női-éjjeli otthonka, sima	frt 5. 50 helyett csak frt 2. 80
Elegans, gazdag hímzésű otthonkák	frt 12. — helyett csak frt 5. 50

Női-éjjeli ingek hosszú ujjakkal frt 3. —, 3. 50 — 4. 50-ig.

(191)

Legfinomabb vászon uri gatyák

1 vég irlandi vászon 48 rőfös	frt 1. 20, 1. 50; legfinomabb rumburgi frt 2. 20.
1 vég legfinomabb irlandi v. rumb. 50 r.	frt 34. — helyett csak frt 17. —
1 vég legfinomabb irlandi v. rumb. 50 r.	frt 60. — helyett csak frt 24. —
Jó vászon zsebkendő fűl tucattja	1. 1. 50, 1. 80, 2 frt.
Legfinomabb, egy vászonpatkót, fűl tucattja	frt 2. — 2. 50-ig.

A vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítetnek. Megrendeléseknél csupán a valódiság megjelölése kérietik.

Adresse: An den Central-Depot der ersten und grösten Leinen Wäche Niederlage des Louis Modern, Wien, Tuchlauben N. 11.

(34)

21/6

(9-9)

Fontos szülékre nézve.

A gyermekeknek görvéltyűli okszerti mentesítésére jóhiszemű meggyőződés folytán ajánlom az általam feltalált

„Giliszta csokoládé”

három havonként, még a giliszták jelenlétére vonatkozó gyanú távollétében is beadni. — Hogy különösen miért? ezt gőgyülem és könyveském 59 értékes bizonyítványokra hivatkozva kellőleg megmagyarázza.

Egy szelet ára 20 kr. nálam Tokajban 6 darab 1 frt.

Kaphatók Erdélyországban: Kolozsvárt, Schütz Károly. Abrudbányán: Remetey gyógyszer. és Tabakovits Sándor. Broos: (Szászváros) Wellman J. Brassóban: Jekelius és Fabik gyógyszer. Boitán: Bárdosy György. Déván: Weiss Adolf. Désen: Krémer Sámuel. Ersebet-városban: Szenkovits Z. és L. Fogarason: Banderly gyógyszer. és Masztig. Gyergyó-Szentmiklóson: Száva gyógyszer. Kovácsán: Binder gyógyszer. Kézdi-Vásárhelyen: Kovács gyógyszer. K. Fejérvárt: Mihelyes, Ricker, és

Fischer gyógyszer. Maros-Vásárhelyen: mind három gyógyszerésznél. Medgyesen: Vándor Ferencz. Sz. Udvarhelyen: Betzsi Manó. Szilágy-Somlyón: Végh Mihály, Ruszka és társa. Szében: Zóhr. Misselbacher és fia. Sepst-Sz. Györgyön: Vitályos Béla. Tasnádon: Szongot Jakab. Vajda-Hunyadon: Acker gyógyszer. Zilahon: Imzon Lajos és Bikfalvi István. Nagy-Selyken: Szenczi gyógyszer. Tordán: Tausler és Rigó uraknál. **KRÓCZER ÁGOSTON** s. k. gyógyszerész Tokajban.

KEIN DORSCH LEBERTHRAN MEHR!
JODITER RETTIG-SYRUP
VON GRIMMALT & CO. APOTHEKER PARIS

(1) Azon külföldi szerek közt, melyeket a betegnek javasolnak, az oly annyira ellentérekedő halmájzsir helyett, a **Grimault-féle iblanyos retetskörp**, mind ize, mind alakjánál fogva is ekkor a leghatásosabbnak és a czelnak legmegfelelőbbnek bizonyult. Ezen szer sohasem tagadja meg jótékony működését a mellbetegségek, aszkór, vér-vizibetegségek és görvéltyes bajok gyógyításánál; ez nem tagadja meg a gyomrot, sőt inkább étvágyat gerjeszt, kiválték a gyermekeknel színtelenség, börcpetyhűdség, gyakran előforduló nedvromlás és a nyakmirigykijátság ellen sikeresen használhatik.

E **retetskörp** a párisi gyakorlatba már bevettett, és mai napság már a legelőkelőbb orvosok mint igen hathatós vértisztító szert rendelik.

Az **iblanyos retetskörp** alapja: **zsázsa- és reteknekedv**; mindkettő stílyellenes növény azon elismert tulajdonságokkal, melyek iblanyt és ként természetben állapotban tartalmazzak, mely nevek a készítmény hathatóságára és a bevétel könnyiségére nézve mind a felnőtteknél, mind a gyermekeknel elegendő kezességet nyújtanak. Dr. **Bazin és Cazenave** a párisi St. Louis kórház orvosai ezen **iblanyos retetskörpöt**, különösen és pedig számos kedvező siker alapján különféle börcpetyhűdségek ellen ajánlják.

Raktár: Ausztria minden nevezetes gyógytárában.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében Kolozsvárt. Harmath Józsefnél Tordán, Wittich Józsefnél Marosvásárhelyen, Dobray Nándornál S. Udvarhelyen, Barthos Domokosnál S. Szentgyörgyön, Vokál Jánosnál Nagyenyeden, Sindel Károlynál Brassóban, Wagner Józsefnél Károlyfejtővárt kapható:

Rendszeres utasítás

tökéletes szép és gyors írás

legrövidebb idő alatti elsajátítására. Gymnásialis, ipar-, real- és kezdő tanodák használatára összeállította Fiedler Tamás Kolozsvárt.

Ára 1 frt oszt. ért.

Egyházi szent beszédek,

melyeket különbféle alkalomra írt és mondott **Péterfi Sándor** hévizi pap.

Uj folyam 3-dik és 4-dik füzet.

Egy-egy füzet ára 1 frt.

Az általános polgári törvénykönyv,

mint ez jelenleg Erdélyben érvényes;

minden a legújabb időig megjelent és még hatályban lévő utólagos rendeletekkel, felvilágosító és utasító jegyzetekkel ellátva.

Irta Hilibi **HALLER KÁROLY**,

a kolozsvári kir. jogakadémián az által. polg. törvénykönyv, váltók és kereskedelmijog, csöndrendtartás és az általános bányatörv. h. tanára; az igazságügyi elmél. államnizsgálati bizottságnak tagja.

Ára 6 frt o. ért.

Ugyan csak **STEIN JÁNOS**nál Kolozsvárt:

Pozner Károly Lajos

első magyar és kir. szabadalmazott

vonalzó intézetének és kereskedelmi könyvgyárának főraktára,

a hol is intézetek, gyárosok, kereskedők és iparosok számára megkivántható, valamint háztartási és gazda-tisztai számadásokhoz, úgy szintén községi hivataloknak szükséges — bármily alakú — kisebb és nagyobb vonalzó és vonalzatlan **könyvek** — nagy választékban — határozott gyári áron kaphatók.

Nyomatott az ev. ref. fűtanoda bettiivel (Bel-farkasutca 74 sz.)